TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. balandžio 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 2005/36/EB — 10 straipsnis — Profesinių kvalifikacijų pripažinimas — Galimybė užsiimti architekto profesija — Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai, nenurodyti V priedo 5.7.1 punkte — Sąvokos „specifinės ir išskirtinės priežastys“ ir „architektas““

Byloje C-477/13

dėl 2013 m. liepos 10 d. *Bundesverwaltungsgericht* (Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. rugsėjo 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer

prieš

Hans Angerer,

dalyvaujant:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, ketvirtosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, teisėjai K. Jürimäe (pranešėja), J. Malenovský ir A. Prechal,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. liepos 9 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer*, atstovaujamos advokatų A. Graf von Keyserlingk ir J. Buntrock,

— H. Angerer, atstovaujamo advokato H. Olschewski,

* Proceso kalba: vokiečių.

— *Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses*, atstovaujamos C. Zappel ir R. Käβ,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Möller,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir M. de Ree,

— Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R. Haţieganu ir A. Vacaru,

— Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir H. Støvlbæk,

susipažinęs su 2014 m. lapkričio 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, p. 22, ir klaidų ištaisymai OL L 271, 2007, p. 18, ir OL L 93, 2008, p. 28), iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 6 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 279/2009 (OL L 93, p. 11, toliau – Direktyva 2005/36), 10 straipsnio c punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Eintragungsausschuss bei der Bayerischen Architektenkammer* (Bavarijos architektų rūmų registracijos komitetas, toliau – *Bayerische Architektenkammer*) ir H. Angerer ginčą dėl prašymo įrašyti pastarąjį asmenį į Bavarijos federalinės žemės architektų sąrašą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyva 2005/36 buvo panaikinta 1985 m. birželio 10 d. Tarybos direktyva 85/384/EEB dėl architektūros diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialią kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų abipusio pripažinimo, įskaitant priemones, padedančias veiksmingai naudotis įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas (OL L 223, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 118).

4 Direktyvos 2005/36 17, 19 ir 28 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(17) Siekiant atsižvelgti į visas situacijas, dėl kurių dar nėra nuostatų, susijusių su profesinės kvalifikacijos pripažinimu, bendroji sistema turėtų būti išplėsta apimant atvejus, kurių nereglamentuoja speciali sistema, kai nė viena iš šių sistemų neapima profesijos arba, nors tokia speciali sistema profesiją apima, pareiškėjas dėl kokios nors ypatingos ir išskirtinės priežasties neatitinka reikalavimų, būtinų ja pasinaudoti.

<…>

(19) <...> architektų judėjimo laisvė ir formalios kvalifikacijos įrodymų abipusis pripažinimas turėtų būti grindžiamas pagrindiniu automatinio formalios kvalifikacijos įrodymo pripažinimo principu, remiantis suderintais būtiniausiais rengimo reikalavimais. <…>

<…>

(28) Nacionalinės taisyklės architektūros srityje, taip pat susijusios su galimybe užsiimti architektų profesine veikla ir jos vykdymu, labai skiriasi savo apimtimi. Daugelyje valstybių narių architektūros srities veikla *de jure* ar *de facto* užsiima asmenys, turintys vien tik architekto ar kartu ir kitokį profesinį vardą ir neturintys tokios veiklos monopolio, jei kitaip nenustatyta teisės normomis. Šia veikla arba kai kuriomis jos rūšimis taip pat gali užsiimti kiti specialistai, visų pirma inžinieriai, įgiję specialų statybinį ar statybos meno rengimą. Siekiant supaprastinti šią direktyvą, turėtų būti vartojama sąvoka „architektas“, kad būtų apribota nuostatų, susijusių su automatiniu architektūros srities kvalifikacijos pripažinimu, taikymo sritis, nepažeidžiant šią veiklą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių ypatumų.“

5 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Tikslas“ nustatyta:

„Ši direktyva nustato taisykles, pagal kurias valstybė narė, suteikianti galimybę savo teritorijoje užsiimti reglamentuojama profesija atsižvelgiant į specifinės profesinės kvalifikacijos turėjimą (toliau – priimančioji valstybė narė), pripažįsta vienoje ar keliose kitose valstybėse narėse (toliau – kilmės valstybė narė) įgytą profesinę kvalifikaciją, ir kurios leidžia turinčiajam minėtą kvalifikaciją užsiimti ta profesija.“

6 Minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Priimančiajai valstybei narei pripažinus profesinę kvalifikaciją asmenys įgyja teisę užsiimti toje valstybėje narėje ta pačia profesija, kuriai jie laikomi turinčiais kvalifikaciją kilmės valstybėje narėje, ir užsiimti ja priimančiojoje valstybėje narėje tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos šalies piliečiai.“

7 Direktyvos 2005/36 III antraštinę dalį „Įsisteigimo laisvė“ sudaro keturi skyriai. Šios direktyvos III antraštinės dalies I skyriaus „Rengimo įrodymo pripažinimo bendroji sistema“ 10 straipsnyje nustatyta:

„Šis skyrius taikomas visoms profesijoms, kurių nereglamentuoja šios antraštinės dalies II ir III skyriai, toliau nurodytais atvejais, kai pareiškėjas dėl specifinių ir išskirtinių priežasčių neatitinka tuose skyriuose nustatytų reikalavimų:

a) IV priede išvardytai veiklai, kai atvykusysis neatitinka 17, 18 ir 19 straipsnių reikalavimų;

b) kai atvykę pagrindinį rengimą baigę gydytojai, gydytojai specialistai, bendrosios praktikos slaugytojai, gydytojai odontologai, veterinarijos gydytojai, akušeriai, vaistininkai ir architektai neatitinka 23, 27, 33, 37, 39, 43 ir 49 straipsniuose nurodytos veiksmingos ir teisėtos profesinės praktikos reikalavimų;

c) kai atvykę architektai turi formalios kvalifikacijos įrodymą, nenurodytą V priedo 5.7 punkto sąraše;

d) nepažeidžiant 21 straipsnio 1 dalies, 23 ir 27 straipsnio, gydytojams, bendrosios praktikos slaugytojams, gydytojams odontologams, veterinarijos gydytojams, akušeriams, vaistininkams ir architektams, turintiems specialisto formalios kvalifikacijos įrodymą, kurie baigė rengimą, leidžiantį įgyti V priedo 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 ir 5.7.1 punktų sąrašuose nurodytą profesinį vardą, ir vien tik atitinkamai specialybei pripažinti;

e) kai atvykę bendrosios praktikos slaugytojai ir slaugytojai specialistai, turintys specialisto formalios kvalifikacijos įrodymą, kurie yra rengiami, kad įgytų V priedo 5.2.2 punkto sąraše nurodytą profesinį vardą, siekia pripažinimo kitoje valstybėje narėje, kur atitinkama profesine veikla užsiima slaugytojai specialistai, nebaigę bendrosios praktikos slaugytojo rengimo;

f) kai atvykę slaugytojai specialistai, nebaigę bendrosios praktikos slaugytojo rengimo, siekia pripažinimo kitoje valstybėje narėje, kur atitinkama profesine veikla užsiima bendrosios praktikos slaugytojai, slaugytojai specialistai, nebaigę bendrosios praktikos slaugytojo rengimo, arba slaugytojai specialistai, turintys specialisto formalios kvalifikacijos įrodymą, kurie yra rengiami, kad įgytų V priedo 5.2.2 punkto sąraše nurodytą profesinį vardą;

g) 3 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkantiems atvykusiesiems.“

8 Minėtos direktyvos III antraštinės dalies III skyriaus „Pripažinimas remiantis būtiniausių rengimo reikalavimų derinimu“ 21 straipsnio „Automatinio pripažinimo principas“ 1 dalyje numatyta:

„Kiekviena valstybė narė pripažįsta tokį <...> formalios kvalifikacijos įrodymą, suteikiantį galimybę užsiimti <...> architekto profesine veikla, <...> kuris atitinka būtiniausius rengimo reikalavimus, nurodytus <...> [46 straipsnyje], ir, vertindama galimybę užsiimti profesine veikla, tokį įrodymą savo teritorijoje laiko tokiu pačiu kaip ir jos išduodamas formalios kvalifikacijos įrodymas.

Tokius formalios kvalifikacijos įrodymus turi išduoti valstybių narių kompetentingos institucijos, o prireikus kartu turi būti išduodami ir [V priedo 5.7.1 punkte] išvardyti pažymėjimai.

<…>“

9 Direktyvos 2005/36 46 straipsnio „Architekto rengimas“ 1 dalyje numatyta:

„Architekto rengimą turi sudaryti iš viso ne trumpesnės kaip ketverių metų trukmės studijos pagal dieninio mokymo programą arba šešerių metų trukmės studijos, iš kurių ne trumpiau kaip trejus metus mokomasi pagal dieninio mokymo programą universitete arba lygiavertėje mokymo institucijoje. Pabaigus rengimą turi būti sėkmingai išlaikomi universitetinio lygio egzaminai.

Toks rengimas, kuris turi būti universitetinio lygio ir kurio pagrindinė sudėtinė dalis yra architektūra, turi išlaikyti pusiausvyrą tarp teorinių ir praktinių architektūrinio rengimo aspektų ir užtikrinti, kad asmuo įgytų tokių žinių ir įgūdžių:

<…>“

10 Minėtos direktyvos 48 straipsnio „Architekto profesinė veikla“ 1 dalyje nustatyta:

„Taikant šią direktyvą, architekto profesinė veikla – tai reguliariai vykdoma veikla pagal „architekto“ profesinį vardą.“

11 Tos pačios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte išvardytos kiekvienoje valstybėje narėje išduodamų profesinę kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų, suteikiančių galimybę užsiimti architekto profesine veikla, rūšys, juos išduoti įpareigotos institucijos ir papildomi pažymėjimai, išduodami kartu su šiais kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais.

Vokietijos teisė

12 Pagal Konstituciją (vokiečių k. „Grundgesetz“) Vokietijoje architektų veiklą teisiškai reglamentuoja *Länder* (federalinės žemės). 2007 m. gegužės 9 d. Bavarijos architektų rūmų ir Bavarijos statybos inžinierių rūmų įstatymo (*Gesetz über die Bayerische Architektenkammer und die Bayerische Ingenieurekammer-Bau, GVBl*. p. 308, toliau – *BauKaG*) 4 straipsnyje nustatyta:

„<…>

(2) Į architektų sąrašą įrašoma prašymu asmens, kuris:

1. turi gyvenamąją vietą, veiklos vietą arba vykdo pagrindinę savo profesinės veiklos dalį Bavarijoje;

2. sėkmingai baigė (išlaikė galutinį egzaminą):

   a) bent ketverių metų trukmės architektūros srities dienines studijas, susijusias su 3 straipsnio 1 dalyje numatyta disciplina (pastatų inžinerija), arba

   b) bent trejų metų trukmės dienines interjero ar kraštovaizdžio architektūros studijas, susijusias su 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytomis disciplinomis,

   Vokietijos universitete, Vokietijos viešojoje ar valstybės pripažintoje inžinierių mokykloje (akademijoje) ar joms lygiavertėje Vokietijos mokymo įstaigoje ir

3 po studijų ne trumpiau kaip dvejus metus vykdė atitinkamos srities praktinę veiklą.

Į reikalaujamą praktinės veiklos laikotarpį turi būti įskaičiuotos Architektų rūmų rengiamos profesinės kvalifikacijos kėlimo ir papildomo profesinio rengimo programos, susijusios su techninio ir ekonominio planavimo ir statybos teisės sritimis.

<…>

5) 2 dalies, pirmame sakinyje, 2 punkto a papunktyje ir 3 punkte nustatyti reikalavimai taip pat įvykdyti, jei Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės susitarimo šalies pilietis dėl specifinių ir išskirtinių priežasčių, kaip jos suprantamos pagal direktyvos [2005/36/EB] 10 straipsnio b, c, d ir g punktus, neatitinka reikalavimų, susijusių su kvalifikacijos įrodymų pripažinimu remiantis būtiniausių rengimo reikalavimų derinimu, kaip tai suprantama pagal direktyvą [2005/36/EB], ir, be to, jei įvykdyti direktyvos [2005/36/EB] 13 straipsnyje nustatyti reikalavimai; šiuo atveju pagal direktyvos [2005/36/EB] 12 straipsnį rengimo kursai vertinami vienodai. <...>

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

13 Vokietijos pilietis H. Angerer nuo 2007 m. kovo mėn. Austrijoje dirba kaip „planavimą ir techninius apskaičiavimus atliekantis statybos meistras“ (vokiečių k. „planender Baumeister“). Jis turi gyvenamąją vietą Vokietijoje ir Austrijoje. 2008 m. balandžio 25 d. H. Angerer pateikė *Bayerische Architektenkammer* prašymą įrašyti jį į Bavarijos žemės architektų užsienio paslaugų teikėjų sąrašą.

14 Šio prašymo pateikimo dieną H. Angerer buvo išlaikęs statybos meistro profesinės kvalifikacijos egzaminą Austrijoje. Jis taip pat turėjo atitinkamai Vokietijoje arba Austrijoje įgytų kitų kvalifikacijų, t. y. buvo išlaikęs dažytojo ir lakuotojo amato pameistrio egzaminą, amatų komercijos egzaminą, tinkuotojo meistro egzaminą, konsultanto energijos klausimais kvalifikacijos kėlimo egzaminą ir mūrininko profesinio mokymo programos baigimo egzaminą.

15 2009 m. birželio 18 d. sprendimu *Bayerische Architektenkammer* atsisakė įrašyti H. Angerer į prašomą sąrašą. Tačiau 2010 m. kovo 17 d. sprendimu *Bayerische Ingenieurekammer Bau* (Bavarijos inžinerinės statybos rūmai) įtraukė jį į sąrašą, nustatytą pagal Bavarijos *Bauordnung* (Statybos kodeksas) 61 straipsnio 7 dalį, ir suteikė jam teisę rengti statybos projektus Bavarijoje. Taigi H. Angerer nebuvo nustatyta apribojimo užsiimti „planavimo ir techninius apskaičiavimus atliekančio statybos meistro“ veikla, kuriai vykdyti jis turi Austrijoje įgytą kvalifikaciją.

16 H. Angerer pateikus skundą dėl 2009 m. birželio 18 d. sprendimo atsisakyti įrašyti jį į sąrašą, *Bayerisches Verwaltungsgericht* (Bavarijos administracinis teismas) 2009 m. rugsėjo 22 d. sprendimu panaikino minėtą sprendimą ir įpareigojo *Bayerische Architektenkammer* įrašyti H. Angerer į užsienio paslaugų teikėjų sąrašą.

17 *Bayerische Architektenkammer* kreipėsi dėl šio sprendimo į *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos žemės aukštesnysis administracinis teismas). Apeliaciniame procese teismo prašymu ir *Bayerische Architektenkammer* sutikimu H. Angerer pakeitė savo pradinio reikalavimo dalyką, t. y. paprašė įrašyti jį į architektų, o ne į užsienio paslaugų teikėjų sąrašą.

18 2011 m. rugsėjo 20 d. sprendimu *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* patenkino naują H. Angerer reikalavimą motyvuodamas tuo, kad buvo įvykdyti įrašymo į architektų sąrašą reikalavimai, nurodyti *BauKaG* 4 straipsnio 5 dalyje.

19 *Bayerische Architektenkammer* pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Tas teismas pažymi, kad *BauKaG* 4 straipsnio 5 dalimi siekiama perkelti Direktyvą 2005/36 į Vokietijos teisę. Šioje nuostatoje pirmiausia daroma nuoroda į šios direktyvos 10 straipsnio c punktą. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad itin svarbu jo nagrinėjamoje byloje patikslinti minėtos direktyvos 10 straipsnio c punkte nurodytus reikalavimus, apibrėžiant šiame straipsnyje įtvirtintų sąvokų „specifinės ir išskirtinės priežastys“ ir „architektas“ turinį.

20 Pirma, dėl sąvokos „specifinės ir išskirtinės priežastys“ prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Direktyvos 2005/36 10 straipsnio b–d ir g punktuose nurodyti atvejai patys savaime nėra „specifinės ir išskirtinės priežastys“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 10 straipsnį, kad pareiškėjas vis dėlto taip pat turi pateikti ir įrodyti papildomas, pavyzdžiui, su jo biografija susijusias, priežastis, kurios lėmė tai, jog jis neatitinka reikalavimų, leidžiančių automatiškai pripažinti formalios kvalifikacijos įrodymus, remiantis būtiniausių rengimo reikalavimų derinimu, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvą.

21 Antra, dėl sąvokos „architektas“ prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Austrijos teisę planavimą ir techninius apskaičiavimus atliekantis statybos meistras turi teisę projektuoti pastatus, civilinės inžinerijos darbus ir kitus statinius, daryti jų apskaičiavimus, vadovauti statybos darbams, statyti ir griauti minėtus statinius. Šią kompetenciją bendrai turi planavimą ir techninius apskaičiavimus atliekantys statybos meistrai ir architektai. Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, svarbu nustatyti, ar sąvoka „architektas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktą, reiškia, kad, be techninio pobūdžio veiklos, susijusios su projektavimu, statybos priežiūra ir statyba, atvykęs darbuotojas kilmės valstybėje narėje taip pat užsiėmė meninio projektavimo, statybos ekonomikos, miestų planavimo ir prireikus paminklosaugos veikla arba galėjo užsiimti šia veikla baigęs mokslus.

22 Šiomis aplinkybėmis *Bundesverwaltungsgericht* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. a) Ar „specifinės ir išskirtinės priežastys“, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2005/36 10 straipsnį, yra tos aplinkybės, kurios apibrėžiamos šiame straipsnyje toliau nurodytais atvejais <...>, ar, be šių aplinkybių, dar turi būti „specifinių ir išskirtinių priežasčių“, dėl kurių pareiškėjas neatitinka šios direktyvos III antraštinės dalies II ir III skyriuose nustatytų reikalavimų?

b) Koks turi būti „specifinių ir išskirtinių priežasčių“ pobūdis pastaruoju atveju? Ar tai turi būti asmeninės, pavyzdžiui, su asmens biografija susijusios, priežastys, dėl kurių atvykęs darbuotojas išimtiniais atvejais neatitinka direktyvos III antraštinės dalies III skyriuje nustatytų savaiminio kvalifikacijos pripažinimo reikalavimų?

2. a) Ar sąvoka „architektas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktą, reiškia, kad, be techninio pobūdžio veiklos, susijusios su statinių projektavimu, statybos priežiūra ir faktine statyba, atvykęs darbuotojas kilmės valstybėje narėje taip pat užsiėmė meninio projektavimo, miestų planavimo, statybos ekonomikos ir prireikus paminklosaugos veikla arba galėjo užsiimti šia veikla baigęs mokslus, jei taip, kokiu mastu?

b) Ar sąvoka „architektas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktą, reiškia, kad atvykęs darbuotojas turi turėti universitetinio lygio išsilavinimą, kuris iš esmės orientuotas į architektūrą, t. y. kad, be techninių klausimų, susijusių su statinių projektavimu, statybos priežiūra ir statyba, į architektūrą taip pat įtraukiami su meniniu projektavimu, miestų planavimu, statybos ekonomika ir prireikus su paminklosauga susiję klausimai, jei taip, kokiu mastu?

c) i) Ar a ir b punktuose nurodytais atvejais svarbu, kaip profesinis vardas „architektas“ paprastai vartojamas kitose valstybėse narėse (Direktyvos 2005/36 48 straipsnio 1 dalis)?

ii) Gal pakanka nustatyti, kaip profesinis vardas „architektas“ paprastai vartojamas kilmės valstybėje narėje ir priimančiojoje valstybėje narėje?

iii) Ar iš Direktyvos 2005/36 46 straipsnio 1 dalies antros pastraipos galima nustatyti veiklos, susijusios su Europos Sąjungos teritorijoje paprastai vartojamu profesiniu vardu „architektas“, rūšis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo a punkto

23 Pirmojo klausimo a punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori išsiaiškinti, ar Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pareiškėjas, siekiantis pasinaudoti šios direktyvos III antraštinės dalies I skyriuje numatyta bendrąja rengimo įrodymo pripažinimo sistema, be aplinkybės, jog turi formalios kvalifikacijos įrodymą, nenurodytą šios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte, taip pat privalo įrodyti tai, kad egzistuoja „specifinės ir išskirtinės priežastys“.

24 Pirmiausia reikia priminti, kad Direktyvos 2005/36 10 straipsnyje apibrėžta rengimo įrodymo pripažinimo bendrosios sistemos taikymo sritis, numatyta šios direktyvos III antraštinės dalies I skyriuje. Pagal šią sistemą kiekvienu konkrečiu atveju priimančiosios valstybės narės institucijos tikrina pareiškėjo profesinę kvalifikaciją, įgytą jo kilmės valstybėje narėje. Kiek tai susiję su architektais, šios sistemos taikymo sritis nustatyta tik minėtos direktyvos 10 straipsnio c punkte.

25 Tačiau Direktyvoje 2005/36, kaip matyti iš jos 19 konstatuojamosios dalies, nustatyta, kad, kiek tai susiję, be kita ko, su architekto profesija, formalios kvalifikacijos įrodymų abipusis pripažinimas turėtų būti grindžiamas pagrindiniu minėtų formalios kvalifikacijos įrodymų savaiminio pripažinimo principu, remiantis suderintais būtiniausiais rengimo reikalavimais. Minėta savaiminė formalios kvalifikacijos įrodymo pripažinimo sistema nustatyta Direktyvos 2005/36 III antraštinės dalies III skyriuje.

26 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką siekiant nustatyti Sąjungos teisės nuostatos taikymo sritį reikia atsižvelgti į jos sąvokas, kontekstą ir tikslus (Sprendimo *Spedition Welter*, C-306/12, EU:C:2013:650, 17 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

27 Dėl Direktyvos 2005/36 10 straipsnio teksto svarbu pažymėti, kad pagal šio straipsnio įžanginį sakinį, atsižvelgiant į profesijas, kurios iš principo patenka į savaiminę formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemą, bendrosios šios formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemos taikymas siejamas su dviem sąlygomis, t. y. pirmoji sąlyga – pareiškėjas neatitinka savaiminės sistemos taikymo reikalavimų ir antroji sąlyga – yra specifinių ir išskirtinių priežasčių, dėl kurių pareiškėjas yra šioje situacijoje.

28 Šį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2005/36 17 konstatuojamoji dalis, pagal kurią bendroji profesinių kvalifikacijų pripažinimo sistema turi būti taikoma, jei pareiškėjas dėl kokios nors ypatingos ir išskirtinės priežasties neatitinka reikalavimų, būtinų pasinaudoti savaimine pripažinimo sistema.

29 Po Direktyvos 2005/36 10 straipsnio įžanginio sakinio yra a–g punktai, kuriuose tikslinama viena ar kita šių dviejų nustatytų sąlygų sritis. Minėti punktai taikytini arba vienai ar daugiau konkrečių profesijų arba apskritai visiems specialistams, kurie yra ypatingoje situacijoje.

30 Direktyvos 2005/36 10 straipsnis c punkte, kuris konkrečiai susijęs su architekto profesija, nustatyta ypatinga faktinė situacija, t. y. atvejis, kai pareiškėjas neturi formalios kvalifikacijos įrodymo, nurodyto šios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte. Tačiau pagal šios direktyvos 21 straipsnio 1 dalį šiame priede nurodytas formalios kvalifikacijos įrodymo turėjimas yra sąlyga taikyti architektams savaiminę formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemą, numatytą tos pačios direktyvos III antraštinės dalies III skyriuje. Taigi Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktas susijęs tik su pirmąja iš dviejų sąlygų, nurodytų šio straipsnio įžanginiame sakinyje, t. y. su savaiminės sistemos taikymui skirto reikalavimo neįvykdymu.

31 Tačiau ši aplinkybė negali nulemti to, kad architektų, turinčių formalios kvalifikacijos įrodymų, nenurodytų Direktyvos 2005/36 V priedo 5.7.1 punkte, atveju šios direktyvos 10 straipsnio įžanginiame sakinyje nustatyta antroji sąlyga netaikytina, nes abi sąlygos yra kumuliacinės.

32 Tai reiškia, kad pagal minėtos direktyvos 10 straipsnį pareiškėjas, norintis pasinaudoti bendrąja formalios kvalifikacijos įrodymo pripažinimo sistema, taikytina architektams, turi ne tik įrodyti, kad yra Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punkte nurodytoje situacijoje, t. y. kad neturi jokio minėto V priedo 5.7.1 punkte numatyto formalios kvalifikacijos įrodymo, bet ir nurodyti „specifines ir išskirtines priežastis“, dėl kurių yra šioje situacijoje.

33 Toks aiškinimas atitinka Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimus, kaip matyti iš Direktyvos 2005/36 parengiamųjų darbų. Be to, kiek tai susiję su šios direktyvos 10 straipsniu, Europos Komisijos pradiniame pasiūlyme dėl siūlomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (COM(2002) 119 galutinis) (OL C 181 E, 2002, p. 183) nebuvo paminėta nei sąvoka „specifinės ir išskirtinės priežastys“, nei Direktyvos 2005/36 10 straipsnio a–g punktai. Ši sąvoka ir šios nuostatos Europos Sąjungos Tarybos iniciatyva buvo įtrauktos į 2004 m. gruodžio 21 d. Tarybos priimtą Bendrąją poziciją (EB) Nr. 10/2005 siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/.../EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL C 58 E, 2005, p. 1). Tai matyti iš Tarybos argumentų pranešimo (OL C 58 E, 2005, p. 119), kuriame teigiama, kad pradinis Komisijos pasiūlymas dėl direktyvos 10 straipsnio buvo per platus. Be to, Taryba tame pranešime pažymi, kad „bendroji sistema turėtų būti taikoma tik profesijoms, kurioms netaikomi III antraštinės dalies II ir III skyriai, taip pat konkretiems atvejams, išvardytiems bendrosios pozicijos 10 straipsnio a–g punktuose, kai pareiškėjas, nors ir būdamas tokios profesijos, kuriai taikomi tie skyriai, dėl konkrečių ir išimtinių sąlygų neatitinka tuose skyriuose nustatytų sąlygų“.

34 Be to, Direktyvos 2005/36 sistema ir tikslas nedraudžia plataus sąvokos „specifinės ir išskirtinės priežastys“ aiškinimo, pagal kurį minėtos priežastys nebūtų sąlyga, atskira nuo esančiosios šios direktyvos 10 straipsnio c punkte.

35 Kiek tai susiję su Direktyvos 2005/36 sistema, dėl architekto profesijos iš šios direktyvos 19 konstatuojamosios dalies matyti, kad architektų profesinė kvalifikacija pirmiausia pripažįstama pagal savaiminę formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemą, numatytą minėtos direktyvos 21 ir 46 straipsniuose ir V priedo 5.7.1 punkte.

36 Kiek tai susiję su Direktyvos 2005/36 tikslu, iš minėtos direktyvos 1 ir 4 straipsnių matyti, kad pagrindinis abipusio pripažinimo tikslas yra leisti profesinę kvalifikaciją, suteikiančią galimybę užsiimti kilmės valstybėje narėje reglamentuojama profesija, turinčiam asmeniui priimančiojoje valstybėje narėje užsiimti ta pačia profesine veikla, kurios kvalifikaciją jis įgijo kilmės valstybėje narėje, ir tai daryti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir jos piliečiams (Sprendimo *Ordre des architectes*, C-365/13, EU:C: 2014:280, 19 punktas).

37 Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punkto aiškinimas, pagal kurį pareiškėjai, neatitinkantys šios direktyvos III antraštinės dalies III skyriuje nustatytų reikalavimų, neturi įrodyti specifinių ir išskirtinių priežasčių, galėtų lemti tai, kad priimančioji valstybė narė privalėtų tikrinti pareiškėjo turimus formalios kvalifikacijos įrodymus, net jei jis ir neturi kvalifikacijos, būtinos užsiimti architekto profesija jo kilmės valstybėje narėje, o tai prieštarautų minėtos direktyvos tikslui.

38 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į pirmojo klausimo a punktą reikia atsakyti: Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pareiškėjas, siekiantis pasinaudoti šios direktyvos III antraštinės dalies I skyriuje numatyta bendrąja rengimo įrodymo pripažinimo sistema, be aplinkybės, jog turi formalios kvalifikacijos įrodymą, nenurodytą šios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte, taip pat privalo įrodyti tai, kad egzistuoja „specifinės ir išskirtinės priežastys“.

Dėl pirmojo klausimo b punkto

39 Pirmojo klausimo b punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, kokios aplinkybės gali būti „specifinės ir išskirtinės priežastys“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktą.

40 H. Angerer, Vokietijos, Rumunijos vyriausybės ir Komisija teigia, kad sąvoka „specifinės ir išskirtinės priežastys“ nurodo aplinkybes, susijusias su galimomis institucinėmis ir struktūrinėmis kliūtimis, kylančiomis dėl konkrečios situacijos atitinkamoje valstybėje narėje. Be to, H. Angerer, *Landesanwaltschaft Bayern als Vertreter des öffentlichen Interesses* ir Komisija mano, kad minėtos priežastys taip pat apima aplinkybes, susijusias su asmenine pareiškėjo situacija, be kita ko, jo *curriculum vitae*, studijomis ar privataus gyvenimo aplinkybėmis. Vokietijos vyriausybė teigia, kad, jei tokios asmeninės aplinkybės gali būti „specifinės ir išskirtinės priežastys“, būtina užtikrinti, jog pareiškėjas turėtų visus profesinius įgūdžius, leidžiančius jam užsiimti architekto veikla.

41 Šiuo klausimu Sprendime *Dreessen* (C-31/00, EU:C:2002:35, 27–28 punktai) Teisingumo Teismas nusprendė, kad, kiekvieną kartą nagrinėdamos prašymą išduoti licenciją užsiimti architekto profesija, valstybės narės turi laikytis savo įsipareigojimų dėl abipusio profesinių kvalifikacijų pripažinimo, kurių kyla iš Teisingumo Teismo pateikto SESV 49 ir 53 straipsnių išaiškinimo, jei pareiškėjas negali remtis savaiminio profesinių kvalifikacijų pripažinimo mechanizmu. Taip gali būti, be kita ko, tuo atveju, kai dėl atitinkamos valstybės narės kompetentingų institucijų klaidos Komisijai nebuvo pranešta apie pareiškėjo turimą formalios kvalifikacijos įrodymą.

42 Iš Sprendimo *Hocsman* (C-238/98, EU:C:2000:440, 23 punktas) matyti, kad atsižvelgdamos į SESV 49 straipsnį valstybės narės turi laikytis savo įsipareigojimų dėl abipusio profesinių kvalifikacijų pripažinimo, jei pagal atitinkamą direktyvą numatytu savaiminio profesinių kvalifikacijų pripažinimo mechanizmu pareiškėjas negali remtis dėl atitinkamo formalios kvalifikacijos įrodymo gavimo vietos ir pareiškėjo akademinės ir profesinės karjeros.

43 Iš Direktyvos 2005/36 parengiamųjų darbų, pirmiausia šio sprendimo 33 punkte nurodyto Tarybos argumentų pranešimo, matyti, kad sprendimuose *Hocsman* (C-238/98, EU:C:2000:440) ir *Dreessen* (C-31/00, EU:C:2002:35) nagrinėtos situacijos visų pirma nulėmė šios direktyvos 10 straipsnio priėmimą. Todėl šiame straipsnyje nurodytos „specifinės ir išskirtinės priežastys“ gali apimti ir aplinkybes, susijusias su galimomis institucinėmis ir struktūrinėmis kliūtimis, kurių kyla dėl konkrečios situacijos atitinkamoje valstybėje narėje ir dėl aplinkybių, susijusių su asmenine pareiškėjo situacija.

44 Be to, siekiant apibrėžti sąvoką „specifinės ir išskirtinės priežastys“ svarbu atsižvelgti į šio sprendimo 36 punkte nurodytą Direktyvos 2005/36 tikslą leisti profesinę kvalifikaciją, suteikiančią galimybę užsiimti kilmės valstybėje narėje reglamentuojama profesija, turinčiam asmeniui priimančiojoje valstybėje narėje užsiimti ta pačia profesine veikla, kurios kvalifikaciją jis įgijo kilmės valstybėje narėje.

45 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į pirmojo klausimo b punktą reikia atsakyti: Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „specifinės ir išskirtinės priežastys“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, reiškia aplinkybes, dėl kurių pareiškėjas neturi šios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte nurodyto įrodymo, turint omenyje, kad minėtas pareiškėjas negali remtis tuo, jog turi profesinę kvalifikaciją, suteikiančią galimybę kilmės valstybėje narėje užsiimti kita profesija nei ta, kuria jis nori užsiimti priimančiojoje valstybėje narėje.

Dėl antrojo klausimo

46 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad, viena vertus, šioje nuostatoje įtvirtinta sąvoka „architektas“ turi būti apibrėžta atsižvelgiant į kilmės valstybės narės, priimančiosios valstybės narės ir kitų valstybių narių teisės aktus arba remiantis šios direktyvos 46 straipsnyje išdėstytais reikalavimais ir, kita vertus, būtina, kad pareiškėjas turėtų išsilavinimą ir patirtį, kurie apimtų ne tik techninę veiklą, susijusią su statinių projektavimu, statybos priežiūra ir statyba, bet ir veiklą, susijusią su meniniu projektavimu, statybos ekonomika, miestų planavimu ir prireikus su paminklosauga.

47 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Direktyvai 85/384 taikytiną teismo praktiką priimančiosios valstybės narės teisės aktuose reikia apibrėžti architektūros srities veiklą, nes minėtoje direktyvoje nesiekiama nei reglamentuoti sąlygų, kaip pradėti vykdyti architekto veiklą, nei apibrėžti šios profesijos atstovų vykdytinos veiklos pobūdžio (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia ir kt.*, C-111/12, EU:C:2013:100, 42 punktą).

48 Pirmesniame punkte pateikta išvada pagal analogiją taikytina Direktyvoje 2005/36 numatytai savaiminei architekto formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemai. Tai pirmiausia matyti iš šios direktyvos 28 konstatuojamosios dalies, pagal kurią sąvoka „architektas“ šioje direktyvoje vartojama, kad būtų apribota nuostatų, susijusių su savaiminiu architektūros srities kvalifikacijos pripažinimu, taikymo sritis, nepažeidžiant šią veiklą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių ypatumų.

49 Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 56 punkte, jeigu Sąjungos įstatymų leidėjas nesiekė apibrėžti, ką pagal Direktyvoje 2005/36 nurodytą savaiminę formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemą reiškia sąvoka „architektas“, to juo labiau jis neketino daryti bendrosios sistemos atveju.

50 Be to, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2005/36 46 straipsnyje nustatyti reikalavimai savaime nėra taikytini pagal bendrąją architekto formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo sistemą. Iš tiesų šiame straipsnyje, kuris skirtas savaiminei pripažinimo sistemai, grindžiamai suderintais būtiniausiais rengimo reikalavimais, apibrėžiami būtiniausi rengimo reikalavimai.

51 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2005/36 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje įtvirtinta sąvoka „architektas“ turi būti apibrėžta atsižvelgiant į priimančiosios valstybės narės teisės aktus ir dėl to nėra būtina, kad pareiškėjas turėtų išsilavinimą ir patirtį, kurie apimtų ne tik techninę veiklą, susijusią su statinių projektavimu, statybos priežiūra ir statyba, bet ir veiklą, susijusią su meniniu projektavimu, statybos ekonomika, miestų planavimu ir prireikus su paminklosauga.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 6 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 279/2009, 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pareiškėjas, siekiantis pasinaudoti šios direktyvos III antraštinės dalies I skyriuje numatyta bendrąja rengimo įrodymo pripažinimo sistema, be aplinkybės, jog turi formalios kvalifikacijos įrodymą, nenurodytą šios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte, taip pat privalo įrodyti tai, kad egzistuoja „specifinės ir išskirtinės priežastys“.**

2. **Direktyvos 2005/36, iš dalies pakeistos Reglamentu Nr. 279/2009, 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „specifinės ir išskirtinės priežastys“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, reiškia aplinkybes, dėl kurių pareiškėjas neturi šios direktyvos V priedo 5.7.1 punkte nurodyto įrodymo, turint omenyje, kad minėtas pareiškėjas negali remtis tuo, jog turi profesinę kvalifikaciją, suteikiančią galimybę kilmės valstybėje narėje užsiimti kita profesija nei ta, kuria jis nori užsiimti priimančiojoje valstybėje narėje.**

3. **Direktyvos 2005/36, iš dalies pakeistos Reglamentu Nr. 279/2009, 10 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje įtvirtinta sąvoka „architektas“ turi būti apibrėžta atsižvelgiant į priimančiosios valstybės narės teisės aktus ir dėl to nėra būtina, kad pareiškėjas turėtų išsilavinimą ir patirtį, kurie apimtų ne tik techninę veiklą, susijusią su statinių projektavimu, statybos priežiūra ir statyba, bet ir veiklą, susijusią su meniniu projektavimu, statybos ekonomika, miestų planavimu ir prireikus su paminklosauga.**

Parašai.